

tulu odawa hinnaga oleme ostsud. — Siin nõnda fui sarnastes ašjus ei ole kurgemat waštaniku, kui lahkumine wanast õpitud wiisist, mis rahwas ei raatsi maha jäätta, enne kui suurema osa tuimus uuendusest märksab täieliku aru saada. Peaks igas fogukennas Peeter Möistandi sarnastid mehi leitama, kes armastuses tulise waimuga uut paremat lääfile wöttakuid ja ei wäiks ära teiste nõdramatele teed juhatada ja õraselletada, mis neile kasuks tuleb, siis oleksiad meie ašjad poole saea aastasel priiuse sel palju faugemale jõudnud fui praegu on. Aga kui, fuda ülewäl nimetati, ise targemad mehed laste ka jaškäimise mahajätmist wödimatumaks arwawad, kes tohiks siis oskamata Gestirahwa käest paremat minna nõudma, ehk imeks panna, fui wantri rattad wanast roopast wälja ei pease! — Reid on praegu wäga pisut, kes seda wigadust õratunnewad, et meil õelamat waenlast ei ole, kui — õpetuse puudust. Sellepärasest peakkid wigaduse tundjad ennast ühte seltsi heitma ja föigest wäest wana pimeduse vasta hakama födimä. Aleksandri fooli alustamisega ei ole veel veel sugugi liirust, aga seda suuremat hoolt peakkime selle eest fandma, et meie küla ja fibelonna foolid parema joonele lähäksiad, ja igaüks omalt sehalt täidaks, mis tema sohus on. Täidavad nemad oma kohut, siis saab nende õpetustest küllate meie põllumeestele, misga nemad fui oma silmaga waatajad eluteed edasi wöiwad minna, ja ei mitte fui rumalad salad iga pettige mörda ujuda. — Tähwad mõningad förgemale lennata, siis saawad

nemad pärast fui enne teeradasi leidma, kus peal nemad teistest mõõda wöiwad joosta, fui neil sellest tarvisi küllalist rammu on. Aga pea koolitamine üksi ei aita inimesele, kui süda harimata jääb; esimene peab temale walgust, teine soea andma: siis wast wöib koolitamisest täielik tulu tulla. — Aga nii kaua fui suurem hulg juba raskuks arwab mõned kopikad aastas küla ja fibelonna fooli heaks wälja anda, ei tohi kellelgi wähemat lootust olla, et kitsasuuga Gesti raha fotid sähärduv kapitali jalule saawad toimetama, mis ühe förgema fooli asutamine ja ülespidamine tarvitab. Iga andja loobab, et teised palju rohkem saawad andma fui tema, ja et föik ühtewiisi loodawad ja igamees ennast teise lükru peale arwab wöima toetada, sellepärasf ei wöi midagi nimetuse wäärt foffu tulla.

Mis seie saadik foolidest meile asutatud ja ülespeetud, on enamist föik wöötaste armu andede läbi sündinud; mõisnikud andsiad foolide tarvisi kord suuremad, kord wähemad moatsuksid ja hoonete ehitamise tarvitused, kus mõningad faa ehitamised oma peale wötsid. Reilt ei nõutud suuremat, fui et pidime — lapsed fooli saatma. Nuisamati oliwad kiriku õpetajad foolide ülewaatmist ja laste läbikatsumist eneste hooleks wötnud, üks töö, mis neile palju aega taiskas ja midagi sahjutasumist ei toonud. Nii wähä fui singitud hobusel suhu waadatafje, tohiks meil nurisemise õigust olla, fui midagi poolikut ja wigalist fooli ašjus leidsime. Teistwiisi näitab lugu nüüd, kus meie ise foolid enda dia peale peame tööst,